

EXTERN KVALITETSGRANSKNING av specialiseringstjänstgöring

Centrumläkarna Helsingborg

Klinik

Allmänmedicin

Specialitet

2022-12-09

Datum

Helsingborg

Ort

Saad Rammo och Gunnar Nilsson

Inspektörer

Styrkor

- Ett utbildningsklimat med öppna dörrar vid behov av instruktion och rådfrågning.
- Väl anpassade lokaler och god medicinteknisk utrustningsnivå.
- En allsidig verksamhet väl lämpad för specialiseringstjänstgöring i allmänmedicin.

Svagheter

- Under våra samtal med enhetens ST-läkare uppfattade vi att arbetstempot ofta varit alltför högt för att medge en optimal utbildningssituation.
- Ett förhållandevis lågt antal specialister i allmänmedicin i tjänst vid enheten.
- Formerna för handledning bör utvecklas ytterligare, exempelvis genom överenskomna verktyg för kompetensvärdering och återkoppling.

Förbättringspotential

- Uppdatering av handledarutbildning för att skapa större samsyn och struktur kring gemensamma former för återkoppling och kompetensvärdering.
- Förutsättningarna för att handleda och utbilda inom enhetens insatser mot äldre personer bör förstärkas genom handledd tjänstgöring vid det äldreboende som enheten betjänar.
- Implementera användning av överenskomna instrument för kompetensvärdering, som Mini-Cex, DOPS, Specialist kollegium eller 360-graders evaluering.
- Grundbemanningen av handledarutbildade distriktsläkare behöver ses över, för att skapa optimala utbildningsförutsättningar för ST-läkarna.

STRUKTUR

A Verksamheten

De övergripande förutsättningarna för en allsidig tjänstgöring, genomförd och utvärderad enligt utarbetade riktlinjer, föreligger helt och fullt.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska genomföras finns.
- Skriftliga riktlinjer från vårdgivaren om hur specialiseringstjänstgöringen ska utvärderas finns.
- Tjänstgöringen är tillräckligt allsidig.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

B Medarbetarstab och interna kompetenser

Beträffande medarbetarstab och interna kompetenser uppfyller verksamheten ställda krav enligt föreskrift. För en helt optimal utbildningssituation kan dock en förstärkning av antalet utbildade distriktsläkare vara aktuell, vilket diskuterades.

Föreskrift

- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har specialistkompetens i avsedd specialitet.
- Samtliga huvudansvariga ST-handledare har genomgått handledarutbildning.
- Tillgång till specialistkompetent studierektor med handledarutbildning finns.
- Tillräckligt många läkare med relevant specialitet och kompetens finns för att alla ST ska få adekvat handledning.
- Tillräckligt många läkare och andra medarbetare med relevant kompetens finns för att instruktioner ska kunna ges.

Allmänna råd

- Studierektorn har relevant specialistkompetens.

Kvalitetsindikator

- Generella skriftliga instruktioner för ST-handledning finns.
- Regelbundna handledarträffar för ST-handledarna finns.
- Skriftlig uppdragsbeskrivning för SR finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

C Lokaler och utrustning

Lokalerna var väl anpassade till verksamhetens behov. Den medicintekniska utrustningsnivån var god och skulle även utökas med ett ögonmikroskop (redan beställt).

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Adekvat utrustning för diagnostik, utredning och behandling finns.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarna har tillgång till funktionell arbetsplats.
- Tillgång till IT-baserade kliniska beslutsstöd, sökbar vetenskaplig databas, stöd från bibliotek eller FoU-enhet finns.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

PROCESS

D Tjänstgöringens uppläggning

De grundläggande förutsättningarna, styrande dokument, individuella utbildningsprogram och samverkan med studierektor, för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög kvalitet var uppfyllda.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Det finns skriftliga riktlinjer för hur målbeskrivningen ska uttolkas samt styrande dokument för tjänstgöringens upplägg.
- Jourtjänstgöring/beredskap uppfyller kraven i målbeskrivningen.

Föreskrift

- Alla ST-läkare har individuellt utbildningsprogram som utgår från kraven i målbeskrivningen.
- Det individuella utbildningsprogrammet följs regelbundet upp och revideras vid behov i samråd med SR, HL och ST-läkaren.

Allmänna råd

- SR bör utgöra en organisatorisk stödfunktion till verksamhetschef, handledare och ST-läkare.
- SR bör medverka till utarbetning av ST-läkarnas introduktionsprogram.
- SR bör ta del av verksamhetschefens och handledarens bedömning av ST-läkaren.

Kvalitetsindikator

- Alla ST-läkare får introduktion till tjänstgöringen.
- Tillgång till individuella utbildningsprogram och handledning för de leg läkare utan specialistkompetens som arbetar vid enheten med siktet inställt på ST finns.
- Alla ST-läkare har lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter att uppnå målen i mål-beskrivningen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnicitet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

E Handledning och uppföljning

ST-läkarna fick regelbunden handledning av sina respektive huvudhandledare. Det kunde dock inte beskrivas hur handledningen utgick från och knöt an till ett individuellt utbildningsprogram. Kända metoder för evaluering av ST-läkarnas utbildningsprogress var heller inte implementerade på ett tydligt sätt, varför åtgärder krävs.

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med handlingsplan, se bilaga. Graderingen är ändrad till C.

Föreskrift

- Handledningen utgår från det individuella utbildningsprogrammet.
- Det finns en utsedd huvudansvarig handledare för varje ST.
- ST-läkaren har tillgång till handledare under varje utbildningsperiod.
- Fortlöpande bedömning av ST-läkarens kompetensutveckling utifrån målbeskrivningen och utbildningsprogrammet görs under hela ST.
- Kontinuerlig bedömning utförs av verksamhetschef (motsvarande) och huvudsaklig handledare.
- Verksamhetschef (motsvarande) ansvarar för att den kontinuerliga bedömningen dokumenteras.

Allmänna råd

- ST-läkaren bör, utöver handledning, få fortlöpande instruktioner.
- Handledningen är inplanerad i ordinarie tjänstgöringsschema.
- Den huvudansvariga handledaren tjänstgör där ST-läkaren huvudsakligen genomför sin specialiseringstjänstgöring.
- Handledarutbildningen bör omfatta handledning, pedagogik, metoder för bedömning, kommunikation och etik.
- Den fortlöpande bedömningen görs med på förhand kända och överenskomna metoder.
- Påvisade brister i ST-läkarens kompetens leder till en åtgärdsplan.
- Verksamhetschefen eller motsvarande håller regelbundna utvecklingssamtal med ST-läkarna.

Kvalitetsindikator

- ST-läkarnas sidutbildning följs upp.
- Varje enhet har en plan för hur ST-läkare som riskerar hamna i svårighet för att uppnå enskilda delmål, sin professionella utveckling generellt eller av personliga skäl, ska kunna hjälpas.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

F Teoretisk utbildning

Samtliga teoretiska utbildningsmoment under specialiseringstjänstgöringen, liksom den samverkansfunktion som åvilar studierektor, fungerade helt tillfredsställande.

Föreskrift

Verksamheten har de förutsättningar som behövs för att genomföra specialiseringstjänstgöring av hög och jämn kvalitet.

Vilket, enligt SPUR-modellen, innebär att:

- Teoretiska utbildningsmoment och kurser planeras in i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkarna genomgår den teoretiska utbildning som definieras i det individuella utbildningsprogrammet.

Föreskrift

- SR samordnar ST-läkarnas interna och externa utbildning.

Allmänna råd

- Intern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Extern utbildning planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.
- Tid för regelbundna självstudier planeras in i det individuella utbildningsprogrammet.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

G Medicinsk vetenskap och kvalitetsarbete

De grundläggande förutsättningarna för att utbilda ST-läkarna inom kvalitetsarbete och ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt uppfylldes. Dock var formerna för en fortlöpande bedömning och återkoppling inom kompetensområdet medicinsk vetenskap och kvalitetsutveckling otillräckligt implementerade, varför åtgärder krävs i det avseendet.

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med handlingsplan, se bilaga. Graderingen är ändrad till C.

Föreskrift

- Utbildning erbjuds för att uppnå ett medicinskt vetenskapligt syn- och förhållningssätt.
- Goda förutsättningar finns för genomförande av ett skriftligt individuellt arbete enligt vetenskapliga principer.
- ST-läkarnas kompetens i medicinsk vetenskap bedöms fortlöpande och återkoppling sker.
- ST-läkarna ges möjlighet att utveckla kunskap om och kompetens i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete.
- Goda förutsättningar finns för att genomföra, dokumentera och redovisa ett kvalitetsarbete.
- ST-läkarens kompetens i kvalitetsutveckling bedöms fortlöpande och återkoppling sker.

Kvalitetsindikator

- ST-läkares genomförda individuella arbeten publiceras eller presenteras vid vetenskapliga möten.
- Tillgång till ett välfungerande doktorandprogram finns.
- Enheten har regelbundna möten där medarbetare diskuterar och kritiskt granskar vetenskaplig litteratur.
- Minst ett, på enheten utfört, självständigt forskningsprojekt har publicerats i vetenskaplig tidskrift eller presenterats vid vetenskapligt möte de senaste två åren.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Övriga kvalitetsindikatorer är uppfyllda, men enstaka undantag kan förekomma.
- B. Socialstyrelsens föreskrifter följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter. Åtgärder krävs.

H Ledarskapskompetens och kommunikativ kompetens

Inom området ledarskapskompetens och utveckling av kommunikativ kompetens noterades olika svagheter, varför åtgärder krävs för att nå upp till ställda krav. Vid den avslutande muntliga genomgången berördes hur det arbetet kunde initieras vid enheten.

Under granskningen påvisades brister vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Verksamheten har efter granskningen inkommit med handlingsplan, se bilaga. Graderingen är ändrad till C.

Föreskrift

- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla ledarskapskompetens i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i ledarskapskompetens.
- ST-läkarens kompetens i ledarskap bedöms fortlöpande och med återkoppling.
- ST-läkaren ges förutsättningar att utveckla den kommunikativa kompetensen såväl muntligt som skriftligt i enlighet med målbeskrivningen.
- ST-läkaren ges kontinuerlig handledning i kommunikativ kompetens.
- ST-läkarens kommunikativa kompetens bedöms och återkoppling sker.

Allmänna råd

- ST-läkaren bereds möjlighet att undervisa under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att själv handleda under handledning.
- ST-läkaren bereds möjlighet att delta i inom- eller mellanprofessionell reflektion i grupp.

Gradering

- A. Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd följs.
- C. Socialstyrelsens föreskrifter följs. Allmänna råd följs i väsentliga delar men brister förekommer. Åtgärder rekommenderas.
- D. Brister har påvisats vad gäller följsamheten till Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd. Åtgärder krävs.

Handlingsplan efter rapport om extern kvalitetsgranskning, SPUR, av Centrumläkarna 221209

Förbättringsområden som önskats:

- Uppdatering av handledarutbildning för ökad samsyn och struktur: Samtliga tre allmänspecialister ska under närmaste år anmälas till uppdaterad handledarutbildning enligt rekommendation.
- Handledning inom äldrevård/SÄBO: Mer strukturerad bredvid gång som övergår i mer självständigt arbete under handledning.
- Kompetensvärdering: Implementering av mer strukturerade bedömningsverktyg både kring "sit-ins" och vid andra kompetensvärderingar.
- Grundbemanning av allmänspecialister kommer att förstärkas med ytterligare en färdig specialist från och med mars 2023, som angivits vid granskningen. Detta kommer att vidare medföra ytterligare förbättring i arbetsmiljö och tillgänglighet för handledning.

Avseende punkter A-D framkommer inga önskemål om förändringar.

Punkt E: Önskan om handledning utformad specifikt från den enskilde ST-läkarens utbildningsplan. Målbeskrivningen för ST ska mer frekvent användas vid handledning för att ge stöd och för att säkra bredd i ST-läkarnas utbildning och säkra att inget missas. Vi kommer att mer strukturerat använda kända metoder för kompetensvärdering i olika lärandemoment och regelbundet återvända till den individuella utbildningsplanen för avstämning. Likaså mer strukturerat koppla arbetet till målbeskrivningen enligt Socialstyrelsen och bredden i det allmänmedicinska arbetet. En av ST-läkarna bedömdes med Mitt-i-ST sommaren 2022.

Punkt F: Ingen önskan om förbättring.

Punkt G: Avseende former för bedömning inom medicinsk vetenskap och kvalitetsutveckling önskan om fortlöpande bedömning och återkoppling. Vi kommer att implementera ytterligare möjligheter för ST-läkarna att medverka till förbättring i vårdcentralens kvalitetsarbete och utveckling av riktlinjer i enighet med aktuell vetenskap, exempelvis genom att skriva PM och även öka vetenskaplig nivå i det interprofessionella samtalet på tex läkarmöten samt på tvärprofessionella sammankomster, tex konferenser. Avseende ledarskap finns redan en rutin att låta ST-läkare stå ansvariga i handledning av läkarstudenter och AT-läkare, vilket kommer att utvecklas ytterligare, givetvis under stöd av specialistläkare. Vi har haft en ST-läkare som blev färdig specialist våren 2021 och som i samband med examination presenterat sitt vetenskapliga arbete för hela personalen på vårdcentralen. Sedan dess har inga ST-läkare blivit färdiga med sina vetenskapliga arbeten, men en nu pågående ST-läkare har vid minst två tillfällen hållit vetenskapliga presentationer för kollegiet det senaste året. Vi har även haft ST-läkare som senast sommaren 2022 skrivit rutiner för akutmedicin på vårdcentralen.

Punkt H: Ledarskapskompetens kan utvecklas genom ansvar för handledning av personal och studerande. Genom att ST-läkaren får leda och utveckla i vissa sjukdomsområden, att förmedla ny kunskap till övrig personal, att få vara delaktig i utbildningar dels via teams och på plats, kunna dela med sig av denna. ST-läkaren får förbättra sitt arbete med ST-forum att dokumentera utförda rapporter och vetenskapsarbete med handledning av handledare på plats samt de medicinskt vetenskapsarbetande handledare. Vid handledning på vårdcentralen följs ST-läkare varje vecka genom dialog med handledare, inklusive feedback de får utveckla samtala till att allt ska dokumenteras. Vi har ett öppet klimat på vårdcentralen där alla dörrar är öppna och lättillgängligt att ställa frågor och för diskussion. Det utförs medsittning där handledare och ST-läkaren går parallellt vid olika tillfällen under året, vilket medför utveckling av kommunikativ kompetens. Vi har

under det gångna året haft undervisning av ST för personal som inte har dokumenterats, men detta får åtgärdas. Som ovan angivits, har ST-läkarna också vid upprepade tillfällen ansvarat för undervisning och handledning av läkarstudenter och annan personal.